OKTOBER 2024

INITIATIEFVOORSTEL

RECHT OP EEN MENSWAARDIG BESTAAN

VOLT

GROEN LINKS ROTTERDAM

ONDERSTEUND DOOR

ChristenUnie Rotterdam

SP

BIJ1

Partij voor de Dieren Gemeenteraadsfractie Rotterdam

INH

3 ONS VOORSTEL IN 1 MINUUT

4 LEVEN ZONDER DE JUISTE PAPIEREN

7 ACHTERGRONDINFORMATIE

9 ONHOUDBARE SITUATIE

11 VOORBEELDEN ANDERE STEDEN

OUD

13 VOORSTEL GROENLINKS & VOLT

21 FINANCIEEL

22 ONTWERPBESLUIT

23 BRONNEN

ONS VOORSTEL IN 1 MINUUT

Iedereen die in Rotterdam leeft is een Rotterdammer, punt. Een grote groep Rotterdammers zonder juiste papieren leeft al jaren in de schaduw van onze stad. Ongedocumenteerde Rotterdammers zijn hun bestaan niet zeker, ze delen niet dezelfde rechten en toegang tot voorzieningen als hun stadsgenoten en bevinden zich vaak in een permanente staat van onzekerheid. Ook is voor veel van deze mensen eventuele terugkeer naar land van herkomst geen optie: door gebrek aan reisdocumenten en meewerkende autoriteiten zitten deze mensen vast in Rotterdam. Tot overmaat van ramp heeft het kabinet-Schoof besloten de laatste vorm van opvang en perspectief voor deze groep, de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV), niet langer te faciliteren.

Het is onze taak als gemeente om te voorkomen dat mensen in onze stad op straat sterven en ervoor te zorgen dat zij een menswaardig bestaan hebben. Deze mensen zijn hier en verdienen het om te leven in goede omstandigheden met toekomstperspectief, zonder angst. Wegkijken is geen optie. Daarom verzoeken de fracties van Volt en GroenLinks Rotterdam, met steun van Christen Unie, SP, Bij1 en Partij voor de Dieren, het college het volgende:

1 — **Bed, Bad, Brood en Begeleiding aan te bieden aan ongedocumenteerde mensen die in Rotterdam verblijven.**

2 — **Het voorbeeld van Zürich en New York te volgen en te voorzien in een stadspas, bijvoorbeeld in de vorm van de Rotterdampas, waarmee mensen zonder de juiste papieren zich kunnen identificeren.**

3 — **De toegankelijkheid van medische zorg te verbeteren door de CAK regeling ‘Onverzekerbare Vreemdelingen’ beter onder de aandacht te brengen bij zorginstellingen, zorgverleners, maatschappelijke organisaties en de doelgroep zelf.**

4 — **De toegankelijkheid van psychische en psychiatrische zorg te verbeteren.**

5 — **In gesprek te blijven met betrokken maatschappelijke organisaties en overheidsinstellingen die kennis en kunde hebben op het terrein van de verblijfsstatus van ongedocumenteerde mensen in Nederland zoals de IND & DT&V.**

6 — **Te waarborgen dat alle mensen die in onze stad werkzaam zijn hiervoor eerlijk beloond en behandeld worden. Pleit voor de introductie van werkvergunning voor ongedocumenteerde mensen.**

7 — **Ontwikkel de Rotterdam City Rights app om, onder andere, juridische bijstand toegankelijk te maken.**

8 — **Een Rotterdams onderwijsconvenant op te stellen waardoor Dreamers kunnen studeren in Rotterdam.**

9 — **Dreamers toegang te bieden tot (vrijwilligers)werk.**

10 — **Te pleiten voor een kinderpardon zodat Rotterdamse kinderen met ongedocumenteerde ouders in Rotterdam kunnen blijven.**

11 — **Te voorzien in een rusthuis voor ongedocumenteerde ouderen.**

LEVEN ZONDER DE JUISTE PAPIEREN

Stel je eens voor, je bent een vrij persoon en toch kan je niets. Je wilt graag studeren, werken en meedoen in de samenleving, maar je mag dat niet. Stel je eens voor dat je bestaat als mens, maar op papier besta je niet. Voor jou is er geen toekomst en geen rechtvaardigheid. Je kunt nergens heen en zit letterlijk en figuurlijk vast in een bestaan zonder perspectief op betere tijden. Je leeft in angst, grote stress en voelt de onmacht. Wat kun je doen? Dat is het lot van duizenden mensen in onze stad, jong en oud. Mensen die geen geldige verblijfsstatus hebben en ook niet over de juiste papieren beschikken, zoals een identiteitsbewijs of een geboorteakte.

> **“DE OMGEVING VAN DE MENS, IS DE MEDEMENS.”**
>
> **JULES DEELDER**

Voor velen van ons is het hebben van een geldig identiteitsbewijs een vanzelfsprekendheid. Echter het leven zonder de juiste papieren is onmogelijk en stressvol, omdat alle stappen in onze stad en samenleving daarmee samenhangen. De documentaires “Leven in Limbo”[1] en “Ik besta niet”[2] geven een goed en aangrijpend beeld over wie deze mensen zijn. Mensen die zonder de juiste papieren hun bestaan in Nederland vorm proberen te geven. Het laat de realiteit van hun dagelijkse leven zien. Wij raden iedereen die dat nog niet heeft gedaan, deze documentaires te bekijken.

We weten niet precies hoeveel ongedocumenteerde mensen er zijn, want ze leven onder de radar en mogen hier volgens ons juridische stelsel niet zijn. Naar schatting wonen er tussen de 23.000 en 58.000 ongedocumenteerde mensen in Nederland[3]. In Rotterdam zijn dit er volgens de meest recente schatting van het Rotterdams Ongedocumenteerden Steunpunt (ROS) tussen de 6.000 en 8.000[4]. Zij hebben Rotterdam als vaste woonplaats, en zijn hier vaak al vele jaren. Zij zijn Rotterdammers en wij delen deze stad met elkaar. Helaas worden ongedocumenteerde mensen vaak niet als Rotterdammers gezien en kunnen ze niet rekenen op een menswaardig bestaan. Daarom hebben wij dit initiatiefvoorstel geschreven.

WANT WIJ ZIJN ALLEMAAL ROTTERDAMMERS

IMANE ELFILALI
VOLT ROTTERDAM

LARISSA VLIEGER
GROENLINKS ROTTERDAM

MARK ACHON (60)
GHANA

Mark oogt actief en vitaal, maar schijn bedriegt. Ik ontmoet hem in het Wereldhuis in Den Haag waar hij drie dagen in de week werkt als kok en ook administratieve werkzaamheden verricht. Zoals hij zelf zegt, om zijn zinnen te verzetten. Hij vertrekt in 1990 uit Ghana om hier te werken. In het jaar 2000 krijgt hij zodanige hart- en nierproblemen dat hij in het ziekenhuis belandt. Daarbovenop komt de diagnose diabetes. Zijn lichamelijke conditie gaat achteruit. Twee jaar later wordt er een tumor ontdekt in zijn hoofd. Een hersenoperatie volgt. Om te herstellen verblijft hij bij een vriend. Met zijn hand op zijn hoofd vanwege de Emmense hoofdpijn zegt hij: ‘Ik heb drie keer een verblijfsvergunning aangevraagd op medische gronden, maar tevergeefs. De IND zegt dat ik mijn behandeling in Ghana kan voortzetten. Ze hebben geen idee. Ik neem mijn medicijnen om te overleven. Dat is wat ik dagelijks doe’.

Ongedocumenteerd en op leeftijd - Mona van den Berg

ACHTERGROND INFORMATIE

WIE ZIJN ONGEDOCUMENTEERDE MENSEN?

Rotterdam kent een groep mensen die niet beschikken over de juiste wettelijke papieren, die hier permanent wonen en daarnaast niet weg kunnen. Zij hebben geen geldige verblijfstitel of verblijfsvergunning in Nederland. Wegens diverse omstandigheden beschikken ze niet over bijvoorbeeld een paspoort, identiteitsbewijs of geboorteakte. Duurzaam integreren in Nederland is hierdoor niet mogelijk, net als doormigratie en het terugkeren naar het land van herkomst.

De redenen waarom ongedocumenteerde mensen hun geboorteland verlaten zijn uiteenlopend. Dit kan dus komen door politieke onrust, maar ook door economische ontberingen, geweld of bedreiging van persoonlijke veiligheid. Soms zijn ze in Nederland geboren als kind van een ongedocumenteerde ouder en kennen ze geen ander land. Ook deze groep kan geen kant uit. Het gaat hier dus om een veelzijdige groep mensen. Samengevat betreft het:

1 — **Staatlozen. Dit zijn mensen zonder geldige verblijfsvergunning en zonder nationaliteit;**

2 — **Mensen die geen identiteitspapieren bezitten en daardoor geen aanspraak kunnen maken op een verblijfsvergunning;**

3 — **Asielzoekers wiens asielaanvraag is afgewezen;**

4 — **Arbeidsmigranten zonder verblijfstitel;**

5 — **Mensen met een verblijfsvergunning die is verlopen;**

6 — **Buitenlandse vrouwen met kinderen die door hun (Nederlandse) partner zijn weggestuurd voordat ze recht kregen op een onafhankelijke verblijfsvergunning;**

7 — **Slachtoffers van mensenhandel die geen aangifte hebben durven doen.**

Het is van groot belang te beseffen dat ongedocumenteerde mensen een onzeker en vaak zwaar dagelijks leven hebben. Ze bewegen veelal als een schaduw door onze maatschappij. Zonder de juiste papieren belanden mensen tussen wal en schip. Want zonder identificatie zijn veel fundamentele zaken lastig of zelfs onmogelijk. Denk aan het inschrijven op een woonadres, het kunnen studeren of het hebben van (betaald) werk, het openen van een bankrekening, reizen met het OV, toegang krijgen tot de gezondheidszorg en toegang hebben tot het recht en juridische hulp.Toegang tot deze zaken is niet vanzelfsprekend. Hier is kennis, geld en een netwerk voor nodig. Dit is er vaak niet.

Doordat het inschrijven op een woonadres niet mogelijk is zonder de juiste papieren, verblijft een deel van de groep ongedocumenteerde mensen bij andere mensen in huis. Dit kan zijn bij familie, vrienden of kennissen. De een als bankslaper en de ander als ‘volwaardig’ lid van het gezin. Er is ook een deel van deze groep die geen sociaal vangnet heeft. Zij zijn overgelaten aan de hulp van organisaties in de stad en leven vaak op straat. Het uitblijven van een vaste verblijfplaats veroorzaakt mentale uitputting en veel onzekerheid over de toekomst.

Het leven zonder juiste papieren betekent in ieder geval constant op je hoede zijn: een bekeuring of de vraag naar je identificatie kan leiden tot opsluiting in vreemdelingendetentie. Dit kan als gevolg hebben dat er een uitzettingsprocedure wordt gestart. Deze zijn overigens vaak niet succesvol omdat een groot deel van de mensen nergens naartoe kan worden uitgezet. Zonder de juiste papieren kan er immers niet gereisd worden, geen visa worden aangevraagd en zal je ook niet herkend worden door het land waar een eventuele reis heen zou gaan. In deze gevallen worden mensen weer vrijgelaten zonder perspectief of hulp. Zo keren zij terug in de schaduw.

Ongedocumenteerde mensen leven buiten het zicht van de autoriteiten en de (lokale) overheid. Het niet hebben van de juiste papieren heeft dus verregaande sociale, juridische, economische, medische en praktische implicaties.

Ondanks de kwetsbaarheid, uitzichtloosheid en gebrek aan voorzieningen lukt het de meeste ongedocumenteerde mensen om een leven op te bouwen in onze stad. Het mag dan een onzeker, onveilig en eenzaam bestaan zijn: ze proberen er het beste van te maken.

Dit onzekere bestaan leidt ertoe dat bij een deel van deze groep een verhoogd risico op fysieke en mentale problematiek ontstaat. In het noodlottige geval dat mensen op straat leven, ontstaat tevens verhoogde kans op alcohol- en drugsverslaving. Dit zorgt voor situaties van ernstig persoonlijk leed, evenals onnodig hoge (monetaire) kosten voor de samenleving.

“TOEN IK HET FONKELENDE ALUMINIUM WILDE AANRAKEN OM HET WATER TE MENGEN HIELD EEN VREEMDELINGENAGENT DIE MET MIJ DE DOUCHE DEELDE, MIJ TEGEN EN VERTELDE

DAT IK HET RECHT HAD HET SCHEERMESJE TE GEBRUIKEN DE SHAMPOO EN DE HANDDOEK MAAR NIET HET WATER”

ONHOUDBARE SITUATIE

Ongedocumenteerde mensen staan er alleen voor en mogen geen aanspraak maken op de meeste vormen van hulp die ze juist zo hard nodig hebben. Mensen belanden op straat of verdwijnen volledig van de radar, met in de uiterste gevallen een eenzaam overlijden als gevolg. Voor de groep ongedocumenteerde mensen voor wie geen enkel vangnet is, is de LVV-voorziening beschikbaar. De afgeslankte versie van de 'bed-bad-brood' voorziening is het absolute minimum voor wie geen ander alternatief bestaat dan leven op straat.

WAT IS DE LVV?

De Landelijke Vreemdelingen Voorziening is een begeleidings- en onderdakvoorziening die tot doel heeft "bestendige oplossingen te vinden voor vreemdelingen die geen recht hebben op verblijf of op rijksopvang"[5]. De LVV is vijf jaar geleden begonnen als pilot in vijf gemeenten: Rotterdam, Amsterdam, Utrecht, Groningen en Eindhoven. Gemeenten, ngo's en justitiële ketenpartners werken in het kader van de LVV samen aan een duurzame oplossing voor dakloze mensen zonder geldige verblijfsstatus (o.a. uitgeprocedeerde asielzoekers en ongedocumenteerde mensen). De duurzame oplossing kan zijn: 1. zelfstandige terugkeer naar het land van herkomst, 2. doormigratie naar een derde land of 3. alsnog een verblijfsvergunning in Nederland. Rotterdam heeft sinds deze collegeperiode het aantal LVV-plekken van 70 teruggebracht naar 45.

Het Rotterdamse college kiest daarbij een strengere lijn dan de andere LVV steden. De opvang is versoberd en biedt weinig sociale voorzieningen. Ook investeert het college niet in extra begeleiding en draagt het zelf financieel niets bij aan de opvang. Toch zijn momenteel alle 45 bedden gevuld en is er zelfs een wachtlijst om toe te mogen treden tot de LVV.

COALITIEAKKOORD ROTTERDAM

Het huidige college van Rotterdam wordt gesteund door een coalitie van de partijen Leefbaar Rotterdam, VVD, D66 en DENK. Het coalitieakkoord kent harde standpunten op het gebied van veiligheid, immigratie en integratie dat ten koste van kwetsbare groepen gaat, waaronder ongedocumenteerde mensen en vluchtelingen.

De coalitie heeft in het coalitieakkoord de eerder genoemde daling van het aantal LVV plekken van 70 naar 45 opgenomen, evenals de voorwaarde dat de LVV alleen zou worden voortgezet als het Rijk hiervoor zou betalen.

Een streng veiligheids- en immigratiebeleid leidt vaak tot onhoudbare situaties. Op basis van beleid personen verminderd toegang bieden tot voorzieningen of middelen heeft als gevolg dat de meest kwetsbare en gemarginaliseerde groepen aan hun lot worden overgelaten en een hoger risico hebben om op straat te belanden. Dit strookt niet met de zorgplicht die Rotterdam als lokale overheid heeft voor haar inwoners.

UITSPRAAK EUROPESE HOF VAN JUSTITIE

Deze zorgplicht wordt nog eens benadrukt door een nieuwe uitspraak van het Europese Hof van Justitie. Het Hof stelt in deze uitspraak dat EU-lidstaten moeten voorkomen dat inwoners in "extreme materiële armoede" verblijven dat hun “menselijke waardigheid” aantast [6]. De zaak draaide om de vraag of een land een inwoner zonder de juiste papieren aan zijn of haar lot mag overlaten. Het Europese Hof van Justitie stelde dat dit niet mag: de (lokale) overheid moet altijd voorzien in de belangrijkste levensbehoeften, namelijk bed, bad en brood. Niemand mag aan zijn of haar lot worden overgelaten. Het is hierbij niet relevant of iemand wel of niet de juiste verblijfspapieren heeft. De zorgplicht geldt voor iedereen.

Dit staat haaks op de aangekondigde plannen van het Rotterdamse college. Voortzetting hiervan heeft dus mogelijk als gevolg dat de gemeente in overtreding is van Europese wetgeving.

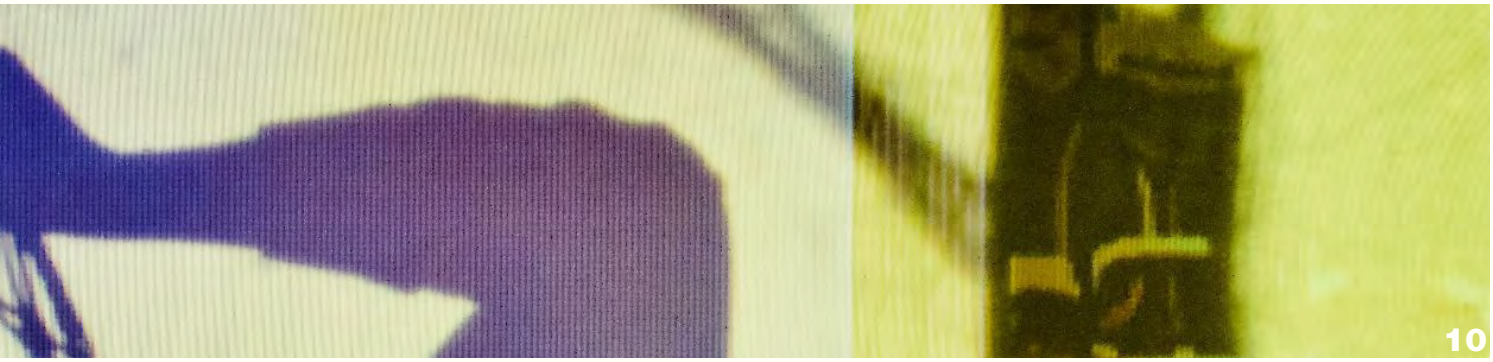
STOPPEN LVV IN ROTTERDAM

Op 1 oktober 2024 maakte wethouder Faouzi Achbar bekend dat het college voornemens is de LVV per 1 januari 2025 te stoppen [24bb006562]. Dit besluit komt in navolging van het aangekondigde landelijk besluit van het extreemrechtse kabinet van PVV, VVD, NSC en BBB: het stoppen van de rijksbijdrage voor de LVV per 1 januari 2025.

Ondertussen weten we dat de vier andere LVV steden; Amsterdam, Utrecht, Eindhoven en Groningen, de LVV continueren door alternatieve financiering te zoeken. Ook Den Haag heeft aangekondigd mensen zonder de juiste verblijfsstatus te willen gaan opvangen. Rotterdam wijkt met de beslissing om de LVV te beëindigen hiermee als enige stad af. Ook is Rotterdam de enige stad die het aangekondigde beleid van het landelijke kabinet, dat het strengste asielbeleid ooit wil gaan voeren, volgt. Daarmee zet Rotterdam vanaf 1 januari 2025 kwetsbare mensen op straat. Ook maakt het college het onmogelijk deze groep ongedocumenteerde mensen begeleiding te bieden. Een uiterst zorgelijke ontwikkeling.

DE STRAAT IS GEEN OPLOSSING

Met de beëindiging van de LVV zal er geen onderdak zijn voor deze doelgroep. De mensen die op het moment van sluiten zich in de LVV bevinden verliezen hun onderdak en zullen zelf alternatieve opvang moeten regelen, vaak tevergeefs. Daarnaast ontvangen ze geen leefgeld meer, waardoor hun positie nog verder verslechtert. Het college is zich hier ook van bewust, want, zo lezen we in de collegebrief over de beëindiging van de LVV: “Zij zullen hun weg zoeken in hun netwerk, in een andere stad of mogelijk op straat belanden wat tot overlast kan leiden." Zodra de LVV stopt, bestaat er een grote kans op een toestroom aan buitenslapers. Wanneer het college schrijft over een specifieke groep LVV’ers met somatische klachten lezen we: “Het beëindigen van het onderdak van deze mensen zal tot zeer inhumane situaties leiden met een grote kans tot overlijden.” Dit bericht is absurd, onacceptabel en Rotterdam onwaardig. Het rücksichtslos beëindigen van LVV opvang heeft desastreuze gevolgen en mag geen doorgang vinden.

VOORBEELDEN ANDERE STEDEN

Binnen Nederland zijn er al grote verschillen in hoe er wordt omgegaan met ongedocumenteerde mensen. Zo meldt de gemeente Amsterdam op hun website bijvoorbeeld: “Ongedocumenteerden die in Amsterdam wonen, worden door het college als volwaardige Amsterdammers gezien” [7]. Daarnaast bestaat er in Amsterdam de ‘Amsterdam City Rights’ app, opgezet vanuit het collectief Here To Support. Hier worden handige tips, tools en evenementen uitgelicht en krijgen mensen meer informatie over de stad [8].

Binnen Nederland zijn de verschillen al groot, binnen Europa en verder internationaal zijn de verschillen nog groter. Er zijn veel mooie, humane, voorbeelden te vinden waarbij steden kiezen voor een proactieve en menswaardige benadering van een grote groep ongedocumenteerde mensen die permanent binnen de stadsgrenzen verblijven.

NEW YORK EN NEW HAVEN

In New York bestaat sinds 2015 een city-id [9]. Dit stadspaspoort, waar mensen zonder geldige verblijfsstatus of papieren gebruik van kunnen maken, heeft verschillende functies: het dient als identificatiemiddel en kan gebruikt worden om openbare gebouwen te betreden. Denk hierbij aan scholen, zodat onderwijs genoten kan worden, maar ook politiebureaus. Ook wordt de city-id onder andere gebruikt voor het openbaar vervoer, als aanmelding voor betaalbare huisvesting en als bibliotheekkaart [10]. De stad New Haven in Connecticut had een aantal jaar eerder, in 2007, eenzelfde stadskaart geïntroduceerd. Deze kaart kan gebruikt worden als identificatie, als debetkaart, in het openbaar vervoer en als hulpmiddel voor het verkrijgen van werk [11]. In beide steden wordt veelvuldig gebruikgemaakt van het stadspaspoort, waardoor ongedocumenteerde mensen en mensen zonder geldige verblijfsstatus alsnog een menswaardig bestaan kunnen leiden.

De New York City ID diende als katalysator voor meer steden om een soortgelijk middel te implementeren. In Europa volgden onder meer Zürich en Parijs. Barcelona implementeerde een stadsregister wat uiteindelijk bijdraagt aan dezelfde doelstelling: een humane benadering van stadsgenoten zodat er voorzien kan worden in een, relatief, zeker en menswaardig bestaan.

ZÜRICH, ZWITSERLAND

Zürich heeft in navolging van New York ook een stadspaspoort geïntroduceerd: de Züri City Card [12]. Iedereen die in Zürich verblijft, dus ook mensen zonder geldige verblijfsstatus en ongedocumenteerde mensen, kan de Züri City Card aanvragen. De City Card geldt als identificatiemiddel en zorgt er ook voor dat mensen zonder geldige verblijfsstatus niet het risico lopen om opgepakt te worden en uitgezet te worden. Het idee achter de kaart is dat iedere inwoner van de stad in gelijke mate moet kunnen profiteren van het aanbod beschikbare diensten in de stad [13]. Kaarthouders kunnen toegang krijgen tot onder andere de gezondheidszorg, onderwijs en de gemeentelijke dienstverlening.

PARIJS, FRANKRIJK

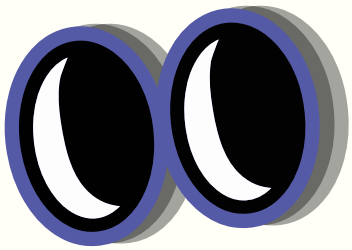
In 2015 introduceerde Parijs de Carte Citoyenne, een inwonerspas ook gebaseerd op de New York City ID[14]. Iedereen kan deze pas aanvragen, zonder voorwaarden gerelateerd aan verblijfsstatus. Kaarthouders krijgen gratis toegang tot verschillende culturele en gemeenschappelijke activiteiten en diensten, zoals toegang tot evenementen, de bibliotheek en het kunnen volgen van verschillende trainingen[15]. Hoewel deze kaart niet gebruikt kan worden als identificatiemiddel, heeft de kaart wel een positief effect op dagelijkse participatie en verbondenheid met de stad. Ook vermindert het de segregatie van de meest gemarginaliseerde sociale groepen, zoals ongedocumenteerde mensen.

BARCELONA, SPANJE

Barcelona maakt gebruik van een gemeentelijk bevolkingsregister, de Padrón Municipal de Habitantes. De stad probeert op een proactieve manier al haar inwoners zich hierin te laten registreren. Dit kan, zodra iemand Barcelona als vaste verblijfplek heeft. Ongeacht verblijfsstatus. Zodra de inschrijving is voltooid, krijgt iemand de status “lokale inwoner”[16].
Hiermee kan de inwoner toegang krijgen tot bepaalde diensten, zoals gezondheidszorg en onderwijs. Ook kan er met bewijs van inschrijving worden getrouwd, mag er gestemd worden en kunnen er visa’s aangevraagd worden[17].

VOORSTEL

Volt & GROEN LINKS ROTTERDAM

Iedereen die zich in Rotterdam bevindt is een Rotterdammer. Het wel of niet hebben van de juiste papieren is hiervoor niet relevant. Het is tijd dat ongedocumenteerde mensen in Rotterdam, net als hun stadsgenoten mét papieren, een volwaardig en menswaardig leven kunnen leiden in onze stad. Want hoe je het went of keert, deze mensen zijn er. Wij vinden dat het tijd is om politieke verantwoordelijkheid te nemen en te erkennen dat deze groep in Rotterdam bestaat. Dat vraagt om stappen die leiden tot duurzame oplossingen en het geven van perspectief, zodat ze sociaal, economisch en cultureel kunnen bijdragen en meedoen in Rotterdam.

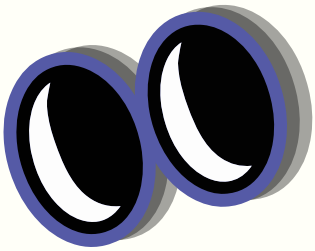
DE MINIMALE BASIS

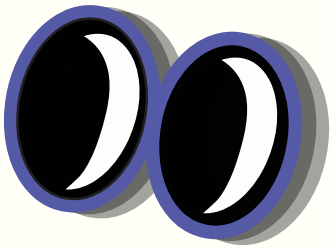
Basisvoorzieningen zijn essentieel voor een waardig bestaan en in onze visie heeft iedereen in Rotterdam recht op deze basis. Dit moet op orde zijn, vanuit het perspectief van mensenrechten, menswaardigheid en gelijkheid. Het absolute minimum is bed-bad-brood en begeleiding. Daarnaast is de basis het recht op een veilig bestaan in Rotterdam, bestaande uit:

„CAN YOU SEE US NOW?"

SHADOWS UNITED

1. **Het hebben van een vorm van identificatie**
2. **Toegang tot diverse medische zorgvoorzieningen**
3. **Toegang tot onderwijs en werk**
4. **Toegang tot juridische hulp**
5. **Recht op minimumloon & goede werkomstandigheden**

De Rotterdamse fracties van Volt en GroenLinks stellen met steun van Christen Unie, SP, Bij1 en Partij voor de Dieren voor en vragen het College:

Het bestaan van ongedocumenteerde mensen in Rotterdam te erkennen en voor hen menswaardig beleid te creëren door:

1 Bed, Bad, Brood en Begeleiding aan te bieden aan ongedocumenteerde mensen die in Rotterdam verblijven.

Bij deze vorm van onderdak is geen verplichting tot het meewerken aan terugkeer. Wel wordt er binnen deze opvang hulp geboden voor het werken aan een duurzaam toekomstperspectief, dit kan binnen of buiten Nederland zijn. Het hebben van een vorm van opvang heeft, naast het directe voordeel dat deelnemende mensen een dak boven hun hoofd hebben, ook indirecte voordelen zoals te lezen is in de laatste evaluatie van de Rotterdamse LVV [24bb004707]. Zo verbeterde de structuur van de samenwerking tussen de ketenpartners, verlaagde het de risico's ten aanzien van openbare orde, zorg- en veiligheidsproblematiek, en was er meer bestuurlijke rust tussen het Rijk en gemeenten. Met dit voorstel zetten we het behalen van deze positieve resultaten voort. Daarnaast pleiten wij ervoor dat de reguliere daklozenopvang ook toegankelijk wordt voor ongedocumenteerde Rotterdammers indien zij daar gebruik van willen maken, zo bieden we ook de basis wanneer er geen wens of noodzaak is voor een uitgebreider hulptraject.

2 Het voorbeeld van Zürich en New York te volgen en te voorzien in een stadspas, bijvoorbeeld in de vorm van de Rotterdampas, waarmee mensen zonder de juiste papieren zich kunnen identificeren.

De angst om in vreemdelingendetentie geplaatst te worden speelt constant een rol in het leven van een ongedocumenteerde Rotterdammer. Om hen een sterker gevoel van veiligheid te geven, introduceren we de stadspas. De stadspas is geen vervanging voor een juridische verblijfstitel. Wel zorgen we hiermee dat mensen niet in vreemdelingendetentie worden geplaatst door gebrek aan documentatie. Dit voorkomt onnodig hoge kosten van vreemdelingendetentie en biedt rust aan ongedocumenteerde mensen. Daarnaast kan dit middel ervoor zorgen dat de toegang tot zorg wordt verbeterd, omdat men zo niet kan worden geweigerd op grond van gebrek aan identificatie.

3 De toegankelijkheid van medische zorg te verbeteren door de CAK regeling 'Onverzekerbare Vreemdelingen' beter onder de aandacht te brengen bij zorginstellingen, zorgverleners, maatschappelijke organisaties en de doelgroep zelf.

Ieder mens heeft recht op zorg, echter blijkt dit in de praktijk nog een groot obstakel. Via de CAK regeling 'Onverzekerbare Vreemdelingen' is er recht op een vergoeding voor onder andere ziekenhuiszorg, huisartsenzorg, medicatie, verloskundigen, geestelijke gezondheidszorg, verpleeghuizen etc [18]. In de praktijk mist er kennis over deze regeling waardoor ongedocumenteerde mensen zorg mijden of deze hen zelfs wordt geweigerd. Dat mag in onze stad niet gebeuren. Dit voorstel zal een preventieve werking hebben op zowel zorgproblematiek als opstapelende kosten die hieruit voortvloeien en snijdt daarmee aan twee kanten.

4 De toegankelijkheid van psychische en psychiatrische zorg te verbeteren.

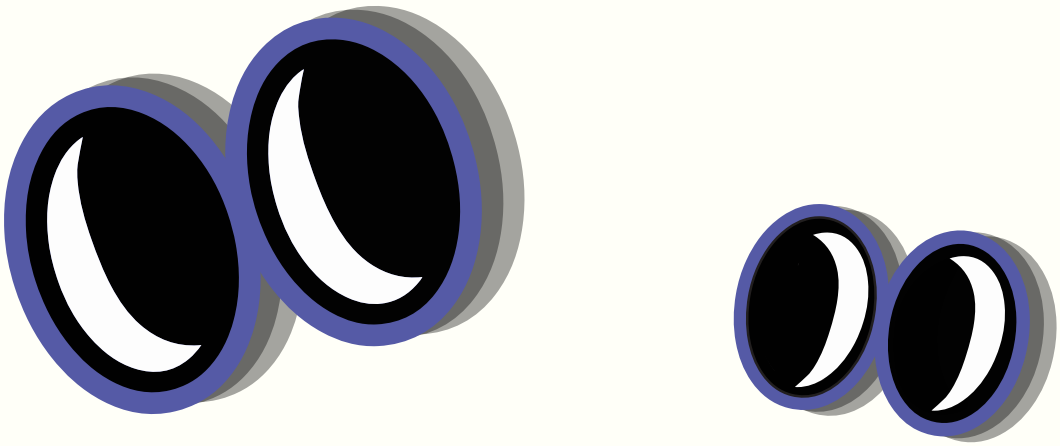
Naast bovengenoemde basiszorg zien we specifiek een gebrek aan toegankelijke psychologische en psychiatrische zorg, waar dit wel hard nodig is en onder dezelfde CAK regeling valt. Zoals eerder in de situatieschets is aangegeven is dit een kwetsbare groep mensen die vaak al met een flink verleden vol trauma's in Nederland is aangekomen. In sommige gevallen doet de hardheid van het systeem en de straat daar nog een schep bovenop. Dit doet veel met de lichamelijke, maar ook mentale gezondheid van deze Rotterdammers. Door mentale zorg toegankelijker te maken tonen we erkenning voor hun leed en voorkomen we ergere problemen voor de personen zelf en voor de omgeving.

5 In gesprek te blijven met betrokken maatschappelijke organisaties en overheidsinstellingen die kennis en kunde hebben op het terrein van de verblijfsstatus van ongedocumenteerde mensen in Nederland zoals de IND & DT&V.

Door als gemeente in gesprek te blijven met alle betrokken partners kunnen moeilijke, 'vastgelopen' casussen aan de regietafel besproken blijven worden. Er kan op deze manier overzicht worden gehouden op ongedocumenteerde Rotterdammers en daarnaast kan het gesprek over duurzame juridische oplossingen voor deze groep worden gevoerd.

6 Te waarborgen dat alle mensen die in onze stad werkzaam zijn hiervoor eerlijk beloond en behandeld worden. Pleit voor de introductie van werkvergunning voor ongedocumenteerde mensen.

Ongedocumenteerde Rotterdammers werken veelal in de illegaliteit of onder ondermaatse contracten, dit werkt uitbuiting in de hand. In de praktijk zien we dat deze mensen werk uitvoeren wat belangrijk is voor de stad maar waarvoor ze niet de juiste waardering of vergoeding krijgen. Voorbeelden hiervan zijn ondermaats betaald krijgen of werk moeten verrichten zonder de juiste beschermende werkkleding. Dit kan leiden tot arbeidsongevallen en langdurige, fysieke problematiek. Dit mag in onze stad niet gebeuren. Daarom vragen we of de gemeente in samenwerking met werkgevers en maatschappelijke organisaties wil gaan handhaven op een menswaardige behandeling op de werkvloer conform arbeidswet- en regelgeving. Ons ideaalbeeld is een gemeente die zich hard maakt voor werkvergunningen voor deze doelgroep. Deze Rotterdammers willen graag een officiële bijdrage leveren aan de samenleving en zouden het daarmee juist als eer zien om belasting te mogen betalen. In deze tijden van krapte op de arbeidsmarkt willen we het college vragen om goed onderzoek te doen naar de mogelijkheden hiervan.

7 Ontwikkel de Rotterdam City Rights app om, onder andere, juridische bijstand toegankelijk te maken.

Iedere Rotterdammer zou toegang tot laagdrempelige, juridische bijstand moeten hebben. Vooral doelgroepen in kwetsbare situaties hebben het hard nodig om laagdrempelig juridische vragen te kunnen stellen. Werk daarom samen met maatschappelijke organisaties aan de Rotterdam City Rights app in navolging van de Amsterdamse organisatie Here To Support. De app die zij hebben ontwikkeld bevat onder andere informatie over medische en juridische bijstand, plekken voor onderdak en openbare toiletten, informatie over LHBTQIA+ zijn in Nederland, evenementen van ontmoetingsgroepen en openbare wifi punten. Organisaties als de ombudsman en stichting Je Goed Recht zijn laagdrempelige plekken die in deze app uitgelicht kunnen worden waar deze doelgroep hulp bij juridische vragen kan stellen. Natuurlijk kan er ook verwezen worden naar de betrokken maatschappelijke organisaties en diensten als IND en DT&V.

Meer aandacht voor juridische hulp is noodzakelijk omdat het bestaan als ongedocumenteerd persoon erg ingewikkeld kan zijn en de weg naar hulp niet altijd gevonden kan worden. Juridische bijstand is daarnaast vaak nodig omdat deze mensen, wanneer zij te maken krijgen met juridische procedures, snel klem komen te zitten. In deze app kan het eerdere punt over toegankelijke zorg ook uitgelicht worden door meer informatie over de CAK regeling en locaties voor zorg aan te geven.

Er zijn twee doelgroepen in onze stad die maatwerk nodig hebben. Het gaat hier om jongeren, de Dreamers, en een groep kwetsbare ouderen.

DREAMERS

Rotterdamse Dreamers zijn ongedocumenteerde kinderen en jongvolwassenen tot 27 jaar. Ze wonen het grootste deel van hun vormingsfase, en soms al hun hele leven, in Nederland. Ze spreken de taal vloeiend, hebben hier hun netwerk en zijn dus al geworteld. Deze jongeren vallen na hun achttiende in een administratief gat waarbij elke kans op studie of baan verloren gaat en waar maar moeilijk uit te komen is. En dat terwijl ze heel graag door willen met hun leven. Het is niet alleen oneerlijk maar ook onverstandig om de Dreamers niet te helpen met het verwezenlijken van hun ambities, zeker ook gezien de nijpende tekorten op de arbeidsmarkt.

8 Een Rotterdams onderwijsconvenant op te stellen waardoor Dreamers kunnen studeren in Rotterdam.

De Rotterdamse Dreamers hebben de wil en de potentie om bij te dragen aan de Nederlandse maatschappij. Om dit te kunnen doen, en om zichzelf te kunnen ontwikkelen, is toegang tot onderwijs van groot belang. Naar Amsterdams voorbeeld kan Rotterdam in samenspraak met onderwijsinstellingen, maatschappelijke organisaties en de kinderombudsman een onderwijsconvenant sluiten om toegang tot onderwijs voor deze groep realiseren.

9 Dreamers toegang te bieden tot (vrijwilligers)werk.

Naast onderwijs is arbeidsparticipatie een belangrijke schakel om je te kunnen ontplooien en maatschappelijk bij te dragen. Dreamers willen dit en kunnen van grote waarde zijn voor de regionale arbeidsmarkt. Rotterdam dient, in samenwerking met werkgevers en andere relevante partijen, te faciliteren dat deze jongeren toegang hebben tot de arbeidsmarkt.

10 Te pleiten voor een kinderpardon zodat Rotterdamse kinderen met ongedocumenteerde ouders in Rotterdam kunnen blijven.

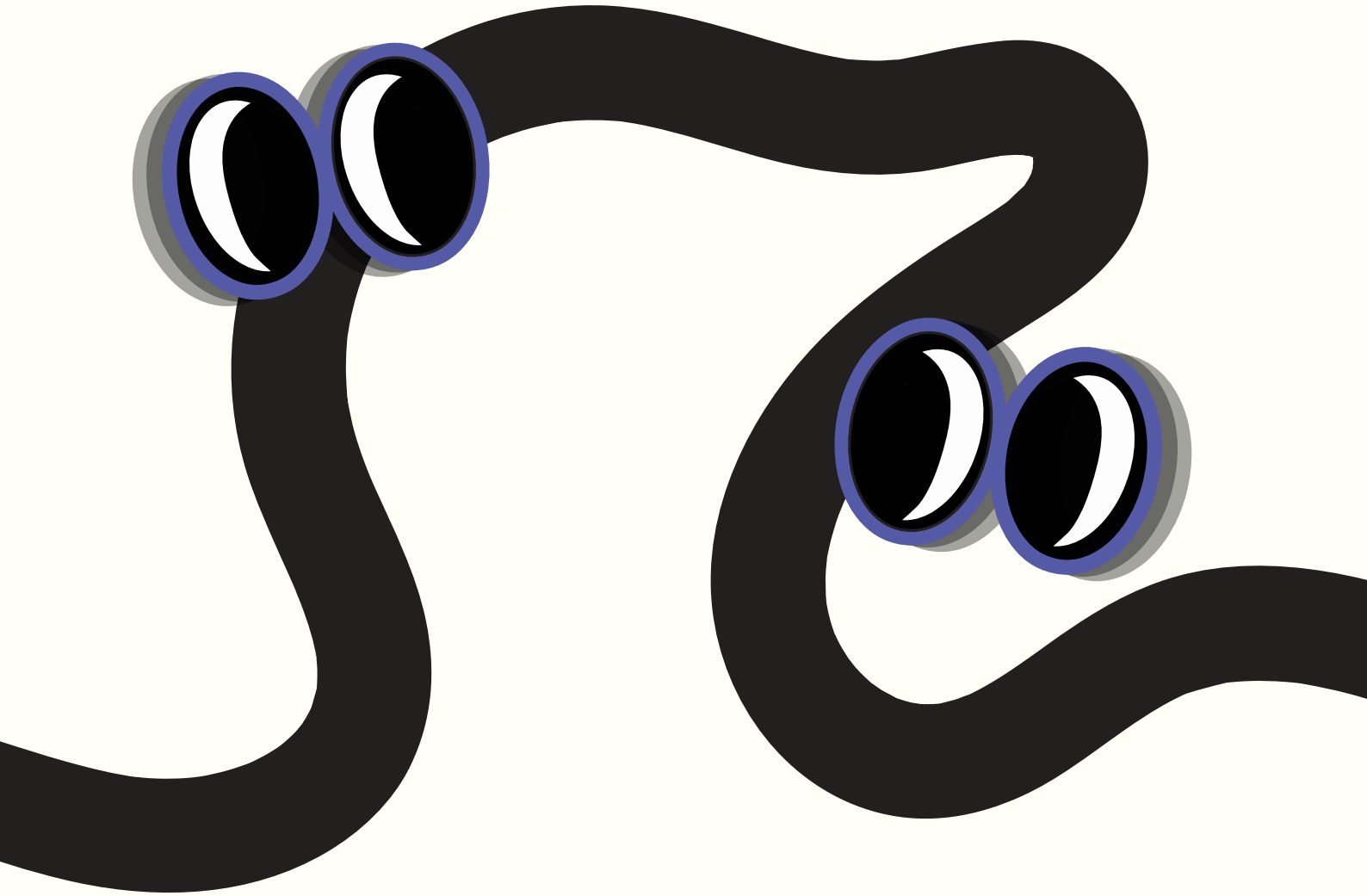
Kinderen die in Nederland geworteld zijn horen hier thuis. In sommige gevallen zijn deze kinderen hier geboren, in andere gevallen zijn ze op jonge leeftijd naar Nederland gekomen en soms zijn zelfs hun ouders niet in beeld. Deze kinderen uitzetten naar een land waar ze geen binding en netwerk hebben is niet kindvriendelijk en schadelijk voor hun ontwikkeling. Daarom is een kinderpardon in het beste belang van het kind. Om dit te bewerkstelligen dient Rotterdam in overleg te treden met het Rijk en andere relevante instanties.

OUDEREN

De groep ouderen bestaat uit mensen die 55+ zijn, medisch kwetsbaar en vaak al langer dan 10 of soms meer dan 20 jaar in Nederland zijn. Zij hebben dringend behoefte aan goede zorg en rust. Voor deze groep mensen bestaan er op korte termijn geen juridische perspectieven of terugkeermogelijkheden. Ze zitten vast.

11 **Te voorzien in een rusthuis voor ongedocumenteerde ouderen.**

Ouderen die al langer dan 10 jaar in Nederland zijn en nergens heen kunnen, verdienen een menswaardig bestaan dat aansluit bij hun levensfase.Passende opvang en begeleiding in een rusthuis biedt dit en voorkomt dat kwetsbare ouderen op straat overlijden.

MARIAN

MARIAN NANDAWULA (64) OEGANDA

Na een huwelijk van ruim twintig jaar had ze eindelijk voldoende moed verzameld om voor zichzelf te kiezen. Ze was 54 en wilde niet langer haar seksuele geaardheid verbergen. Ze moest er wel alles voor opgeven tien jaar geleden. Ze vluchtte naar Nederland. In Oeganda is in maart 2023 een wet aangenomen die homoseksualiteit strafbaar stelt. Voor ‘poging tot homoseksualiteit’ kan iemand levenslang krijgen! Haar asielaanvraag werd afgewezen. Volgens de IND kon Maria haar seksuele geaardheid niet voldoende onderbouwen. Ze woont bij vrienden. Voor de nodige afleiding zit ze regelmatig achter haar naaimachine. Tegen het piekeren. God geeft haar hoop. Elke dag bidt ze dat haar droom zal uitkomen: uiteindelijk in Nederland een bestaan opbouwen.

Ongedocumenteerd en op leeftijd - Mona van den Berg

FINANCIEEL

Voorkomen is beter dan genezen. Humaan beleid voor ongedocumenteerde mensen bespaart de maatschappij onnodige kosten. Preventief werk voorkomt dat problemen escaleren en de interventiekosten stijgen. Dit voorstel zal leiden tot een verlichting van toekomstige kosten op het gebied van bijvoorbeeld detentie, het verlenen van gezondheidszorg en het bestrijden van dakloosheid.

Niets doen in de vorm van voorzieningen of ondersteuning aan ongedocumenteerde mensen zal altijd leiden tot hogere dakloosheid en hogere (gecompliceerde) zorgvragen. Ook zal het aantal mensen dat in de vreemdelingendetentie, á €298 [19] per persoon per dag, terecht komt vanzelfsprekend stijgen. De kosten die hieraan verbonden zijn zijn vele malen hoger dan de kosten van preventie zoals voorgesteld in dit initiatiefvoorstel. Ter vergelijking; een rekensom op basis van cijfers uit de Voorjaarsnota 2024 wijst uit dat de kosten per persoon per dag voor de extra opvang voor EU-migranten uitkomen op €109,50. We kunnen dus bijna 3 keer zoveel mensen opvangen voor hetzelfde geld dan dat het kost om mensen vast te zetten in detentie, een interventie die lang niet altijd leidt tot een duurzame oplossing. het de stad alleen maar kost.

Onderzoek in opdracht van het ministerie van VWS wijst uit dat elke euro die besteed wordt aan maatschappelijke opvang €2 tot €3,50 oplevert in besparing op andere kosten[20]. Dat investeren in preventie en menswaardig beleid voor ongedocumenteerde ook financieel aantrekkelijk is, is ontegenzeggelijk. Zeker met inachtneming van de grote personeelstekorten in verschillende sectoren die deels ingevuld kunnen worden door ongedocumenteerde mensen wanneer deze door een stabiele basis onderdeel kunnen worden van de beroepsbevolking.

Als mensen kunnen werken en bijdragen aan de samenleving en de (Rotterdamse) economie, heeft dit vanzelfsprekend een positief effect op de begroting.

Daarnaast is een bijkomend voordeel dat er bij de uitvoering van dit initiatief amper nieuwe voorzieningen gerealiseerd worden. Omdat ons voorstel in veel gevallen simpelweg gaat over het verlenen van toegang tot diensten en voorzieningen die al beschikbaar zijn voor alle andere Rotterdammers kan er in het grootste deel van de gevallen gebruikgemaakt worden van bestaande structuren en overhead. Denk aan de opvangvoorzieningen die reeds gebruikt werden voor de LVV met de bijbehorende voorzieningen en netwerk of de Rotterdampas die we als stad al gebruiken. Hierdoor is onze verwachting dat de uitwerking van de aanbevelingen voor een groot deel binnen de huidige capaciteit van het gemeentelijke apparaat kan plaatsvinden.

ONTWERPBESLUIT

De gemeenteraad van Rotterdam,

Gelezen het initiatiefvoorstel “Recht op een menswaardig bestaan” van Volt Rotterdam en GroenLinks Rotterdam;

Besluit:

Het college opdracht te geven om:

Ongedocumenteerde mensen in Rotterdam menswaardigheid te bieden door de elf voorstellen uit het initiatiefvoorstel ‘Recht op een menswaardig bestaan’ van de Rotterdamse fracties van Volt en GroenLinks, te weten;

1. Bed, Bad, Brood en Begeleiding aan te bieden aan ongedocumenteerde mensen die in Rotterdam verblijven.
2. Het voorbeeld van Zürich en New York te volgen en te voorzien in een stadspas, bijvoorbeeld in de vorm van de Rotterdampas, waarmee mensen zonder de juiste papieren zich kunnen identificeren.
3. De toegankelijkheid van medische zorg te verbeteren door de CAK regeling ‘Onverzekerbare Vreemdelingen’ beter onder de aandacht te brengen bij zorginstellingen, zorgverleners, maatschappelijke organisaties en de doelgroep zelf.
4. De toegankelijkheid van psychische en psychiatrische zorg te verbeteren.
5. In gesprek te blijven met betrokken maatschappelijke organisaties en overheidsinstellingen die kennis en kunde hebben op het terrein van de verblijfsstatus van ongedocumenteerde mensen in Nederland zoals de IND & DT&V.
6. Te waarborgen dat alle mensen die in onze stad werkzaam zijn hiervoor eerlijk beloond en behandeld worden. Pleit voor de introductie van werkvergunning voor ongedocumenteerde mensen.
7. Ontwikkel de Rotterdam City Rights app om, onder andere, juridische bijstand toegankelijk te maken.
8. Een Rotterdams onderwijsconvenant op te stellen waardoor Dreamers kunnen studeren in Rotterdam.
9. Dreamers toegang te bieden tot (vrijwilligers)werk.
10. Te pleiten voor een kinderpardon zodat Rotterdamse kinderen met ongedocumenteerde ouders in Rotterdam kunnen blijven.
11. Te voorzien in een rusthuis voor ongedocumenteerde ouderen.

uit te voeren zoals beschreven in het initiatiefvoorstel en periodiek over de voortgang te rapporteren aan de commissie.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van …

De griffier, De voorzitter,

BRONNEN

1 - Uit 2022, zie: https://npo.nl/start/serie/leven-in-limbo

2 - 2024, zie: https://npo.nl/npo3/3lab/series/POMS_S_NPO_20213612

3 - https://www.pharos.nl/infosheets/gezondheid-ongedocumenteerden/#:~:text=Ongeacht%20de%20reden%20en%20de,ongedocumenteerden%20(WODC%2C%202020)

4 - https://www.dehavenloods.nl/nieuws/algemeen/54263/noodklok-over-stoppen-voorzieningen-voor-ongedocumenteerden-h

5 - https://wetten.overheid.nl/BWBR0047582/2022-12-07#:~:text=LVV%3A%20Landelijke%20Vreemdelingen%20Voorziening%2C%20een,c.

6 - https://www.nrc.nl/nieuws/2024/10/08/mag-minister-faber-uitgeprocedeerde-asielzoekers-op-straat-zetten-a4868618?t=1728679405

7 - https://www.amsterdam.nl/zorg-ondersteuning/ondersteuning/vluchtelingen/ongedocumenteerden/

8 - https://www.cityrightsunited.eu/toolkit/city-rights-app/ge

9 - https://www.huffpost.com/entry/new-york-city-undocumented-immigrants_n_4762860

10 - https://www.nyc.gov/site/idnyc/benefits/benefits.page

11 - https://nhvhealth.org/elm-city-resident-card/

12 - https://www.infomigrants.net/en/post/41370/city-card-welcome-news-for-undocumented-migrants-in-zurich

13 - https://eurocities.eu/latest/how-to-integrate-undocumented-migrants-an-interview-with-zurichs-head-of-integration-office/

14 - https://rm.coe.int/urban-citizenship-and-undocumented-migration-policy-brief/1680933628

15 - https://cmise.web.ox.ac.uk/files/cmise-migrants-irregular-status-europe-guidance-municipalitiespdf

16 - https://www.barcelona.cat/internationalwelcome/en/registration-municipal-register-residents-city-barcelona

17 - https://suitelife.com/moving-to-barcelona/barcelona-empadronamiento-everything-you-need-to-know/

18 - hhttps://www.hetcak.nl/zakelijk/onverzekerbare-vreemdelingen/

19 - https://meldpuntvreemdelingendetentie.nl/cijfers-van-2020/

20 - https://www.cebeon.nl/wp-content/uploads/2015/05/5600-10-Kosten-en-baten-van-Maatschappelijke-opvang.-Bouwstenen-voor-effectieve-inzet-van-publieke-middelen.pdf

FOTO'S

Pagina 06 - Mona van den Berg | Ongedocumenteerd en op leeftijd

Pagina 09 & 10 - Shadows United

Pagina 16 - Shadows United

Pagina 19 - Mona van den Berg | Ongedocumenteerd en op leeftijd

OKTOBER 2024

Vorig

GROEN LINKS
ROTTERDAM

ONDERSTEUND DOOR

Partij voor de Dieren

Christenunie
Rotterdam